

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-1860
Konu : Soru Önergesi

02 Mayıs 2012
04.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) 09.04.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-7/5729-97523 sayılı yazı,
b) 12.04.2012 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-1142/1716 sayılı yazı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazınız ile Başbakanlığa gönderilen ve İlgi (b)'de kayıtlı yazı ile Başbakanlıktan Bakanlığımıza gönderilen yazı ekinde yer alan Trabzon Milletvekili Mehmet Volkan CANALIOĞLU'na ait 7/5729 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1 - Görüş 7/5729 (2 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Mehmet Volkan CANALIOĞLU
Trabzon Milletvekili

Esas No

:7/5729

Karadeniz Bölgesi'nde 300 Bine yakın aile fındık üretimi yapmakta ve yaklaşık 8 Milyon kişi doğrudan veya dolaylı olarak geçimini fındık tarımından sağlamaktadır.

Türkiye'de fındık uzun yıllar boyunca devletçe desteklenen FİSKOBİRLİK tarafından satın alınmıştır. Ancak IMF ve Dünya Bankası ile yapılan anlaşmalar gereği 2002 yılında yürürlüğe giren "Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri" hakkındaki kanunla birlikte sunulan devlet desteği kesilmeye başlanmıştır.

"Kooperatif ve Birliklere Devlet veya diğer kamu tüzel kişilerden herhangi bir destek sağlanamaz" maddesini içeren bu Kanun 2002 yılında yürürlüğe girmiş ve 2006 yılından sonra FİSKOBİRLİK'e devlet desteği tamamen durdurulmuştur. Bu bilgiler çerçevesinde;

SORU 1) IMF ve Dünya Bankası ile yapılan, 2002 yılında yürürlüğe giren "Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri" hakkındaki kanunun fındık üreticisinin yararına olduğunu düşünüyor musunuz ?

SORU 2) 2002-2006 yılları arasında Fiskobirlik'e sağlanan destek kredileri 2006 yılından sonra neden tamamen kesilmiştir?

SORU 3) Dünyanın en büyük fındık üretici birliklerinden birisi olan ve fındık üreticilerinin temsilcisi olan Fiskobirlik ile ilgili hükümet programınız ve politikanız nedir?

CEVAP 1-2-3) Konuyla ilgili olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığından alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

01/06/2000 tarih ve 4572 sayılı "Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkındaki Kanun", Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin yeniden yapılanması için yasal bir çerçeve oluşturarak, bu kuruluşları etkin ve sürdürülebilir bir şekilde özerk ve malî yönden bağımsız kılmayı amaçlamaktadır.

Bu Kanunla, Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin, vesayet dönemlerinde giderek uzaklaştıkları kooperatifçilik ilkeleri doğrultusunda yeniden faaliyet gösterir hale getirilmeleri hedeflenmiştir. Bu çerçevede, "Yeniden Yapılandırma Kurulu" oluşturulmuştur.

Yeniden Yapılandırma Kurulunun faaliyet gösterdiği dönemde Fiskobirliğin de yararlandığı, personel tazminatlarının Hazine tarafından karşılanması, 2000 yılı öncesi özel bünye borçlarının silinmesi ve ürün alımı için Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklarından kredi sağlanması gibi destekler getirilmiştir.

Özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri, 2000 yılından bu yana, personele ödenecek ücretler, ürün alımı ve değerlendirilmesi de dâhil olmak üzere, faaliyetlerini yetkili organlar tarafından alınan kararlar doğrultusunda ve Kamunun hiçbir müdahalesi olmaksızın yürütmektedirler.

Fiskobirliğin, uyguladığı ürün alım ve fiyat politikaları sonucu fındık piyasalarında etkinliğini yitirmesi sonrasında, fındık üreticisinin mağduriyetinin giderilmesi ve fiyat hareketlerinden

korunması amacıyla, 2006/10865 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü (TMO) fındık alımı ile görevlendirilmiştir. Takip eden iki sezonda da TMO tarafından bu görev sürdürülmüş ve fındık üreticilerinin mağduriyetleri giderilmiştir.

2009/15202 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Yeni Fındık Stratejisi" uygulamaya konulmuş olup, açıklanan strateji çerçevesinde TMO'ya verilmiş olan fındık alım görevi anılan yıldan itibaren sonlandırılarak, 2009, 2010 ve 2011 yıllarında Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı üreticilere dekar başına 150 TL destekleme ödemesi yapılması öngörülmüştür.

Bu kapsamda, "Alan Bazlı Destek Uygulaması" ile 2010 yılında 295.000 fındık üreticisine 650 Milyon TL, 2011 yılında 339.565 fındık üreticisine 707 Milyon TL, 2012 yılında ise 353.506 fındık üreticisine 710 Milyon TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

4572 sayılı Kanunla getirilen destekler, Kanunun Geçici 1'inci maddesiyle "Yeniden Yapılandırma Programı"nda bulunan Birliklerle sınırlı tutulmuştur. Durumunu düzelterek Program kapsamı dışına çıkan Birliklerin, bu desteklerden yararlanma imkanları düzenleme gereğince ortadan kalkmaktadır.

Fiskobirlik, 12/09/2001 tarihinde Yeniden Yapılandırma Kurulu ile bir Protokol imzalayarak "Yeniden Yapılandırma Programı"na girmiştir.

Ancak Fiskobirlik, borçlarının ve bu borçlara ilişkin faizlerin tasfiyesine yönelik işlemlerin tamamlanmasını takiben, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) veya bunun yerine geçecek bir kaynaktan ürün alım ya da işletme kredisi ve herhangi bir teknik yardım ve destek talebinde bulunmayacağını taahhüt etmiş, Yeniden Yapılandırma Kurulu ile imzalanan 23/11/2005 tarihli Protokolle 12/9/2001 tarihli Protokol fesh edilmiş ve Fiskobirlik Yeniden Yapılandırma Programından çıkarılmıştır.

Bu nedenle, Yeniden Yapılandırma Programından çıktığı tarihten itibaren Birliğe Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklarından yeni bir ürün alım kredisi tahsisı mümkün olamamıştır.

Bununla birlikte, söz konusu dönemde fındık üreticilerinin yanı sıra, Birliğin mali sorunlarına çözüm üretilmesi ve üretici ortaklarına olan borçların ödenmesi amacıyla aşağıda belirtilen bazı tedbirlere de yer verilmiştir:

- 2007/12757 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü Birlik stoklarında bulunan ve makbuz senedi düzenlenmiş olan 2005 yılı ve 2006 yılı ürünü kabuklu fındıkları satın almakla görevlendirilmiş,
- 2008/13879 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile TMO'nun yağlığa ayırdığı fındıklardan 30.000 tonu 1,10 TL /kg bedelle Fiskobirliğe satılmış,
- 2011/1812 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de, TMO'ca yağlığa ayrılan fındıklardan 28.500 tonunun 1,10 TL /kg bedelle Fiskobirliğe satışı kararlaştırılmış olup, 2011 yılı Kasım ayı itibariyle satışlar 2.500'er tonluk partiler halinde halen sürdürülmektedir.

2012 Yılı Programında 114'üncü tedbir olarak, Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin güçlü mali ve idari yapıyla faaliyet göstermelerine katkı sağlamak amacıyla 4572 sayılı Kanunda değişikliğe gidileceği öngörülmüştür. Hazırlanacak yeni düzenlemeyle Birliklerin yeni bir finansman modeline kavuşması hedeflenmektedir.